

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/200/2018
Identifikačné číslo spisu:	5714206959
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Švecová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5714206959.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci úschovy peňažnej čiastky 32 103,70 eur, zloženej zložiteľkou T. L., bývajúcou v Q. - R. XXX, pre príjemcu L.. T. L., bývajúceho v Q. - R. XXX, zastúpeného Mgr. Martinou Chorváthovou, advokátkou so sídlom v Martine, A. Kmeť'a 28, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 17 U 2/2014, o dovolaní príjemcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 28. marca 2018 sp. zn. 9 CoD 2/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin uznesením z 2. októbra 2017, č. k. 17 U 2/2014-20 rozhodol, že predmet úschovy 32 103,70 eur zložený do úschovy na Okresnom súde Martin podľa uznesenia o prijatí z 10. júna 2014, č. k. 17 U 2/2014-16, prípadne štátu, ak sa oň nikto neprihlási do 3 rokov odo dňa vyhlásenia tohto uznesenia. S odkazom na zákonné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku [zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“)] uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že od právoplatnosti rozhodnutia o prijatí predmetu do úschovy uplynula doba 3 rokov, súd vydal toto uznesenie, ktoré bude vyvesené na úradnej tabuli súdu.

2. Krajský súd v Žiline ako odvolací súd uznesením z 28. marca 2018 sp. zn. 9 CoD 2/2018 odvolanie L.. T. L. odmietol. V odôvodnení uviedol, že so zreteľom na skutočnosť, že nebola príjemcovi rozhodnutím súdu prvej inštancie spôsobená žiadna ujma na jeho právach, ani mu nebola uložená žiadna povinnosť, a ani prípadným vyhovením odvolaniu by sa jeho postavenie nezmenilo, odvolací súd jeho odvolanie odmietol ako podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie príjemca. Žiadal, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoj mimoriadny opravný prostriedok odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku [zákona č. 160/2015 Z. z.,

účinného od 1. júla 2016 (ďalej len „C. s. p.“). V dovolaní uviedol, že nie je pravdou, že odmietol poskytnúť zložiteľke súčinnosť, a teda na prijatie vecí do úschovy nie je dôvod. Navyše, vydané rozhodnutie môže spôsobiť ujmu na právach príjemcu tým, že bude nútený podať návrh na vydanie zloženej sumy zo súdnej úschovy, a následne môže byť v konaní zaviazaný na úhradu trov konania, keď súd vyhodnotí, že neposkytnutím súčinnosti trovy konania zavinil.

4. Zložiteľka sa k dovolaniu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Vzhľadom na to, že konanie začalo pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti O. s. p., dovolací súd postupoval v zmysle prechodného ustanovenia § 396 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku [zákona č. 161/2015 Z. z., účinného od 1. júla 2016 (ďalej len „C. m. p.“)], podľa ktorého konania o úschovách začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Prípustnosť podaného dovolania tak dovolací súd posudzoval v zmysle ustanovení O. s. p. účinného do 30. júna 2016.

7. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

8. Podmienky prípustnosti dovolania sú upravené v ustanoveniach § 237 ods. 1, § 238 a § 239 O. s. p. V ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu. Ustanovenie § 238 O. s. p. upravuje dôvody prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému vo forme rozsudku a v ustanovení § 239 O. s. p. sú uvedené dôvody prípustnosti dovolania, ktoré smerujú proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vydaným vo forme uznesenia.

9. V danom prípade dovolateľ podal dovolanie proti odmietajúcemu uzneseniu. Dovolanie však nesmeruje proti takému uzneseniu, ktoré by malo znaky uznesenia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak

a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa,

b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c)] na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/.

Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak

a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu,

b/ ide o uznesenie o priznaní (nepřiznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

10. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p. sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval

senát. Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nie je významný subjektívny názor strany sporu tvrdiacej, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, či k tejto procesnej vade skutočne aj došlo.

11. V danom prípade príjemca uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. je dovolanie prípustné, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. zodpovedá pojmu odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., akurát v zmysle rekodifikácie civilného procesného práva v roku 2016 bolo nahradené terminologicky novým pojmom, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj Ústavného súdu Slovenskej republiky. Podľa názoru príjemcu došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces tým, že odvolací súd odmietol jeho odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie ako podané neoprávnenou osobou, aj keď na to neboli splnené zákonné podmienky. Rozhodnutie o vydaní predmetu úschovy príjemcovi (ku ktorému ešte doposiaľ nedošlo), podľa neho nie je v jeho záujme, keďže môže byť zaviazaný na úhradu trov konania, pretože údajne nespokoľňoval pri riadnom plnení, s čím ale dovolateľ nesúhlasí. Súvisiace rozhodnutie, z ktorého vyplýva záväzok zložiteľky, ktorý chcela splniť uložením sumy do úschovy súdu, nie je podľa príjemcu právoplatné. Nebol teda povinný sumu prijať a nebol dôvod samotnej súdnej úschovy, keďže nebola splatná.

12. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013, 3 Cdo 98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané.

13. Odmietnutie odvolania v preskúmvanej veci odôvodnil odvolací súd, že príjemca nebol na odvolanie oprávnený, keďže mu nebola rozhodnutím súdu prvej inštancie spôsobená žiadna ujma na jeho právach ani mu nebola uložená žiadna povinnosť a ani prípadným vyhovením odvolaniu by sa jeho postavenie nezmenilo. Poukázal pritom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 215/2010, podľa ktorého oprávnenie podať odvolanie prislúcha iba tomu účastníkovi, v neprospech ktorého pôsobí porovnanie najpriaznivejšieho výsledku, ktorý súd prvého stupňa pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím, a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil, ak je zároveň spôsobená ujma odstrániteľná tým, že odvolací súd napadnuté rozhodnutie zruší alebo zmení.

14. Po preskúmaní spisu dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd v predmetnej veci postupoval správne, nemožno preto hovoriť o tom, že by bolo postupom odvolacieho súdu znemožnené príjemcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ani argumentácia príjemcu nie je natoľko relevantná, že by mohla spochybniť postup súdu v odvolacom konaní.

15. Napadnutým uznesením krajský súd rozhodol, že predmet úschovy prípadne štátu, ak sa oň nikto neprihlási do 3 rokov odo dňa vyhlásenia tohto uznesenia. Aj v prípade, ak by bolo odvolaniu príjemcu vyhovené a rozhodnutie súdu prvej inštancie by bolo zmenené alebo zrušené, konanie by sa dostalo do fázy po prijatí peňazí do úschovy a stále by bolo nevyhnutné, aby o ich vydanie požiadal príjemca alebo zložiteľ, alebo aby bolo rozhodnuté o ich prepadaní štátu, s možnosťou napokon rozhodnúť o trovách konania. Takéto rozhodnutie o trovách konania by úspešné odvolanie príjemcu neovplyvnilo, napokon žiadne ešte vydané nebolo, a je teda len teoreticky možné. Nebolo by správne prejudikovať rozhodnutie, ku ktorému vydaniu ani nemusí prísť. V tejto súvislosti sa žiada dodať, že už zložiteľka sama požiadala súd prvého stupňa o vydanie predmetu úschovy v nadväznosti na vydanie napadnutého rozhodnutia, a to svojím podaním z 22. apríla 2018 (č. l. 51 a nasl.) z dôvodu, aby zabránila prepadeniu predmetu úschovy štátu. Finančné prostriedky zložené v súdnej úschove totiž získala na základe zmluvy o úvere,

ktorý spláca. Pokiaľ má príjemca obavy, že by mohol byť neoprávnené a nespravodlivo zaviazaný na náhradu trov konania, svoju argumentáciu by mohol využiť práve pri potenciálnej obrane proti takto určenej povinnosti, voči ktorej bude môcť uplatniť v súlade so zákonom opravné prostriedky v prípade, ak takáto situácia skutočne nastane.

16. Treba zdôrazniť, že nie každý účastník konania, prípadne strana v spore, môže podať opravný prostriedok proti ktorémukoľvek rozhodnutiu v konaní. Napadnuté rozhodnutie musí vždy mať reálny alebo potenciálny vplyv na právne postavenie, prípadne práva a povinnosti odvolateľa/dovolateľa. Najvyšší súd súhlasí so záverom odvolacieho súdu, že práve v prejednávanej veci príjemca nebol oprávnený podať odvolanie proti rozhodnutiu o prepadnutí predmetu úschovy štátu, pokiaľ sa oň nikto neprihlási do troch rokov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Opačné rozhodnutie, t. j. vyhovie odvolaniu by nijakým spôsobom neuchránilo príjemcu pred úhradou trov konania, ktorých sa obáva. Z povahy odvolania ako riadneho opravného prostriedku vyplýva, že odvolanie môže podať len ten účastník, ktorému nebolo rozhodnutím súdu prvého stupňa v celom rozsahu vyhovie, prípadne ktorému bola rozhodnutím spôsobená určitá ujma na jeho právach. Rozhodujúci je pritom výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa, pretože existenciu novej ujmy možno hodnotiť len z procesného hľadiska. Pri tomto hodnotení sa neprihliada na subjektívne presvedčenie účastníka konania, ale na objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím súdu mu bola spôsobená určitá ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia.

17. Konanie o úschovách je konaním nesporovým, nevykonáva sa v ňom dokazovanie na pojednávaní, ani nedochádza ku konfrontácii účastníkov konania. Ide skôr o úradný postup, ktorým súd napomáha pri plnení problematických záväzkov tak, aby bola ochránená otvorenosť a jasnosť prevažne záväzkových vzťahov, prípadne napomáha pri transparentnom neskoršom výkone rozhodnutia. Konanie o úschovách je postupom na seba nadväzujúcich faktických úkonov a súdnych rozhodnutí, z ktorých ani jedno nemá povahu meritórneho rozsudku, ktorý by po čase mohol mať za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností. V konaní o súdnych úschovách možno identifikovať procesný vzťah v prvej fáze medzi zložiteľom a súdom a v ďalšej fáze medzi príjemcom, prípadne inou osobou a súdom. Nejde o kontradiktórne konanie v ktorom by v každej fáze konania a jeho ďalšieho priebehu boli určujúcim faktorom samotní účastníci konania.

18. K tvrdeniu príjemcu, že nie je pravdou, že odmietol poskytnúť zložiteľke súčinnosť, a teda na prijatie vecí do úschovy nie je dôvod, treba uviesť nasledovné.

19. V prípade úschovy na splnenie záväzku (tzv. solučná úschova) musí byť v návrhu uvedený niektorý z dôvodov ustanovených hmotným právom, v súlade s ktorým sa plnenie skladá do úschovy. Súd pri posudzovaní, či sú dané podmienky pre prijatie predmetu plnenia do úschovy v zmysle § 185a O. s. p., skúma splnenie formálnych podmienok prijatia úschovy (pozri primerane R 65/1967 a R 35/1989) ako aj to, či predmet úschovy je v čase rozhodovania už v dispozícii súdu. V štádiu rozhodovania o prijatí do úschovy sa súd zameriava na posúdenie, či dôvody, ktoré tvrdí navrhovateľ, zodpovedajú v zákone uvedeným dôvodom a či v rámci toho, čo bolo v návrhu uvedené na odôvodnenie prijatia úschovy, môže mať zloženie predmetu plnenia (vo všeobecnosti) za následok splnenie dlhu. Nezaobera sa otázkou, či tvrdenia zložiteľa zodpovedajú skutočnosti a či zloženie predmetu úschovy bude mať v danom (konkrétnom) prípade hmotno-právne účinky splnenia dlhu. Neskúma ani, či zložiteľ je oprávnený plniť a či osoba, pre ktorú je predmet úschovy určený, je oprávnená (spôsobilá) plnenie prijať. Nerieši otázku, či existuje alebo neexistuje medzi zložiteľom a príjemcom právny vzťah, ktorý by bol dôvodom plnenia, ktorého prijatie do úschovy súdu sa navrhuje, ani nepreskúmava, kto je skutočným veriteľom zložiteľa. Súd vychádza z tvrdení navrhovateľa a návrh zamietne, len ak z neho vyplýva, že dôvod úschovy podľa zákona nie je daný. Výriešenie otázky, či a aké právne účinky bude mať zloženie plnenia do úschovy súdu (v prípade, že úschova bude súdom prijatá), nie je súčasťou rozhodovania súdu o prijatí plnenia do úschovy.

20. Účastníkom konania pri rozhodovaní o prijatí do úschovy je len zložiteľ (pozri § 185b O. s. p.). V tomto štádiu konania je pre súd významný iba obsah návrhu, preto nemôže vziať na zreteľ skutkové

okolnosti, ktoré neboli uvedené v návrhu a ani neprichádza do úvahy, aby ohľadom splnenia podmienok pre prijatie úschovy prihliadal na niečo iné, než obsahujú tvrdenia navrhovateľa. Treba uviesť, že právoplatné rozhodnutie súdu o prijatí úschovy pre splnenie dlhu má z hľadiska zániku práv a povinností rovnaké právne účinky ako prevzatie plnenia veriteľom len vtedy, ak dlžník zložil predmet úschovy v súlade s hmotným právom. Ak však dodatočne (po prijatí do úschovy) vyjde najavo, že dôvody pre zloženie plnenia do úschovy súdu neboli v skutočnosti dané, nemá zloženie plnenia do súdnej úschovy za následok splnenie dlhu (bez ohľadu na to, že uznesenie o prijatí plnenia nadobudlo právoplatnosť). Riziko nesplnenia zákonných dôvodov pre splnenie (zánik) dlhu zložením do úschovy súdu nesie zložiteľ.

21. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že podané dovolanie nie je podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. prípustné. Najvyšší súd preto dovolanie príjemcu odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné.

22. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 52 C. m. p.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.